

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۲۷ جنوری ۲۰۲۴

دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه از صدور دستور برقراری آتش‌بس خودداری کرد

اما از اسرائیل خواست اقداماتی فوری انجام دهد!

عالی‌ترین نهاد قضائی سازمان ملل امروز جمعه ۶ بهمن ۱۴۰۲-۲۶ جنوری ۲۰۲۴، اعلام کرد که اسرائیل باید از هرگونه تحریک احتمالی به «نسل‌کشی» جلوگیری کند. دیوان بین‌المللی دادگستری که مقر آن در لاهه است، اعلام کرد که اسرائیل باید «تمام اقداماتی که در توان دارد برای جلوگیری و مجازات تحریک مستقیم و عمومی برای ارتکاب نسل‌کشی» را اتخاذ کند.

آفریقای جنوبی به این دادگاه شکایت کرده که اسرائیل با حملاتش به غزه مرتکب «نسل‌کشی» شده است. دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه امروز در حکمی به اسرائیل دستور داد تا یک رشته اقدامات فوری در غزه اتخاذ کند، اما از صدور دستور برقراری آتش‌بس در جنگ این کشور علیه مردم فلسطینی غزه خودداری کرد. بنا به گزارش‌ها، بمباران غیرنظامیان و حملات اسرائیل در سراسر حکم دادگاه بین‌المللی دادگستری ادامه داشت. فلسطینی‌ها خواستار آتش‌بس فوری هستند و می‌گویند که هر چیزی کمتر از آن نا کافی است.

وزارت بهداشت غزه، روز جمعه ۶ بهمن -۲۶ جنوری، اعلام کرد که از آغاز جنگ در هفتم اکتبر تا کنون ۲۶ هزار و ۸۳ نفر در حملات اسرائیل در نوار غزه کشته و ۶۴ هزار و ۴۸۸ نفر زخمی شدند. طبق این آمار، طی ۲۴ ساعت گذشته نیز در این حملات ۱۸۳ فلسطینی کشته و ۳۷۷ تن دیگر زخمی شده‌اند.

در اثر جنگ، حدود ۷/۱ میلیون نفر یعنی نزدیک به سه چهارم جمعیت غزه نیز از خانه‌های خود آواره شده‌اند. دیوان بین‌المللی دادگستری تاکید کرد: بیش از ۹۳ درصد مردم غزه توان دستیابی به غذا را ندارند. مردم فلسطین مورد حمایت معاهده ممانعت از نسل‌کشی هستند. مردم فلسطین حق دارند که از جنایت نسل‌کشی در امان باشند. منابع فلسطینی از مرگ ۷۰ تن در روز جمعه و کشته شدن حدود ۲۰۰ تن در روز قبل از آن در حملات در خان یونس خبر داده بودند.

آفریقای جنوبی، گفته بود: «رای دادگاه لاهه «نقطه عطف» جستوجوی عدالت برای مردم فلسطین است!» بزرگ‌ترین ضعف حکم دادگاه لاهه، بی‌توجهی به آتش‌بس است. به‌نظر می‌رسد دادگاه بین‌المللی دادگستری در اجرای اولین و مهم‌ترین اقدام موقت درخواستی آفریقای جنوبی، بی‌تفاوت ماند: «دولت اسرائیل باید فوراً عملیات نظامی خود را در غزه و علیه غزه متوقف کند.»

این حکم از دادن دستور آتش‌بس کامل اجتناب کرد که واکنش‌های متفاوتی را نیز در پی داشت.

اما موفقیت اصلی این بود که دادگاه در مقابل مخالفت وکلای اسرائیل، تاکید کرد که صلاحیت رسیدگی به این پرونده را دارد. دادگاه از اسرائیل خواست که تمام اقدامات را برای جلوگیری از نسل‌کشی انجام دهد. نالدی پاندور، وزیر امور خارجه آفریقای جنوبی، امروز جمعه ۲۶ جنوری ۲۰۲۴، پس از صدور حکم دادگاه بین‌المللی دادگستری به خبرنگاران گفت که از دیوان بین‌المللی دادگستری می‌خواهد که خواستار آتش‌بس شود. «من معتقدم که در اجرای دستور باید آتش‌بس برقرار شود، بدون آن دستور کارساز نیست. من آتش‌بس می‌خواستم.» وی افزود: «من به آن امیدوار هستم، اما ارائه کمک‌های بشردوستانه و اتخاذ تدابیری که سطح آسیب را کاهش می‌دهد... برای من مستلزم آتش‌بس است.»

دادگاه لاهه

در ساعات گذشته، دادگاه عالی سازمان ملل صلاحیت رسیدگی به پرونده «نسل‌کشی» علیه اسرائیل را تائید کرد. در یک حکم موقت، قاضی دادگاه، گفت که دادگاه آن‌طور که اسرائیل درخواست کرده بود، این پرونده را رد نمی‌کند. به دنبال رد شدن درخواست اسرائیل برای رد دادخواست «نسل‌کشی» این کشور در دیوان بین‌المللی دادگستری، نخست‌وزیر اسرائیل این تصمیم را «لکه ننگ» خواند و آفریقای جنوبی که دادخواست علیه اسرائیل را به دیوان داده بود، همراه با مصر از حکم آن استقبال کرد. قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری در لاهه روز جمعه ۶ بهمن درخواست اسرائیل برای رد دادخواست آفریقای جنوبی مبنی بر نسل‌کشی این کشور در غزه را رد کرد و در عین حال دستور به توقف عملیات نظامی اسرائیل در این باریکه نداد.

دولت اسرائیل از دادگاه لاهه خواسته بود که این پرونده را به‌طور کامل رد کند و افریقای جنوبی خواستار دستور دادگاه برای توقف حملات اسرائیل شده بود.

نالدی پاندور، وزیر خارجه افریقای جنوبی نیز شخصا در محل دادگاه در لاهه حضور داشت. افریقای جنوبی با این اتهام که اسرائیل در جریان عملیات نظامی خود در نوار غزه، کنوانسیون منع نسل‌کشی مورخ ۱۹۴۸ را نقض کرده است، در روز ۲۹ دسامبر شکایتی را علیه اسرائیل در دیوان بین‌المللی دادگستری مطرح کرد. اتهام نسل‌کشی دشوارترین اتهام در زمینه استدلال و اثبات حقوقی است زیرا داشتن «قصد نسل‌کشی» صرفاً به معنی کشتن مردم نیست.

باید اثبات شود که دولتی که مورد اتهام قرار گرفته قصد دارد یک گروه ملی، قومی، نژادی یا مذهبی را به‌طور کامل یا نسبی از میان ببرد.

قاضی جون دانهیو، رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری اعلام کرد که افریقا جنوبی وجهه قانونی برای طرح دعوی را دارد.

قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری، اعلام کرد که هر کشوری که کنوانسیون مقابله با نسل‌کشی را امضاء کرده است می‌تواند علیه کشور دیگری مسئله نسل‌کشی را مطرح و شکایت کند.

او گفت که افریقای جنوبی حق دارد که اختلاف با اسرائیل را در مورد نقض تعهدات طبق کنوانسیون مطرح کند. بر اساس کنوانسیون نسل‌کشی سازمان ملل متحد، مصوب سال ۱۹۴۸، تلاش عمدی برای نابود کردن تمام یا بخشی از یک گروه بر اساس ملیت، قومیت، نژاد یا مذهب آن نسل‌کشی محسوب می‌شود.

جلسه امروز در دادگاه بین‌المللی لاهه بخشی از پرونده‌ای است که توسط افریقای جنوبی مطرح شده و در آن اسرائیل را به «ارتکاب به نسل‌کشی» علیه فلسطینیان متهم می‌کند.

در جریان دادگاه امروز، قاضی جون دانهیو تأیید کرد که دادگاه عالی سازمان ملل صلاحیت رسیدگی به پرونده نسل‌کشی علیه اسرائیل را دارد.

او گفت که افریقای جنوبی وجهه قانونی برای طرح دعوی علیه اسرائیل به اتهام ارتکاب به نسل‌کشی را دارد و هر کشوری که کنوانسیون مقابله با نسل‌کشی را امضاء کرده است، می‌تواند علیه کشور دیگری مسئله نسل‌کشی را مطرح و شکایت کند.

دیوان بین‌المللی دادگستری حق افریقای جنوبی برای شکایت درباره «نسل‌کشی اسرائیل» را موجه دانست

قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری اعلام کرد که افریقا جنوبی وجهه قانونی برای طرح دعوی را دارد. قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری اعلام کرد که هر کشوری که کنوانسیون مقابله با نسل‌کشی را امضا کرده است می‌تواند علیه کشور دیگری مسئله نسل‌کشی را مطرح و شکایت کند.

او گفت که افریقای جنوبی حق دارد که اختلاف با اسرائیل را در مورد نقض تعهدات طبق کنوانسیون مطرح کند. بر اساس کنوانسیون نسل‌کشی سازمان ملل متحد، مصوب سال ۱۹۴۸، تلاش عمدی برای نابود کردن تمام یا بخشی از یک گروه بر اساس ملیت، قومیت، نژاد یا مذهب آن نسل‌کشی محسوب می‌شود.

قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری می‌گوید «غزه به محل مرگ» تبدیل شده است

قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری به نقل از مارتین گریفیث، هماهنگ‌کننده امداد اضطراری سازمان ملل، می‌گوید که «غزه به محل مرگ و ناامیدی تبدیل شده است.»

قاضی گفت که این منطقه محصور «غیر قابل سکونت» شده است. با این حال، او گفت که اعدادی که از غزه می‌آیند را نمی‌توان به‌طور مستقل تأیید کرد.

دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه می‌گوید یک میلیون و چهارصد هزار نفر اکنون در پناهگاه‌های سازمان ملل پناه گرفته‌اند

قاضی دادگاه در بخش دیگری از صحبت‌هایش به وضعیت انسانی در غزه اشاره کرد و به نقل از مارتین گریفیث، هماهنگ‌کننده امداد رسانی سازمان ملل گفت که «غزه به محل مرگ و ناامیدی تبدیل شده است.»

رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری در ادامه گفت که ۱ میلیون و هفتصد هزار نفر در غزه آواره شده‌اند و این منطقه محصور «غیر قابل سکونت» شده است.

با این حال او گفت که آماري که از غزه منتشر می‌شود را بطور مستقل نمی‌توان تأیید کرد.

او گفت که ۱ میلیون و چهارصد هزار نفر اکنون در پناهگاه‌های سازمان ملل هستند و به همه نیازهای ضروری دسترسی ندارند.

دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه گفت عملیات نظامی اسرائیل به «کشته و زخمی شدن تعداد زیادی» انجامیده است

دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه می‌گوید عملیات نظامی اسرائیل به کشته و زخمی شدن تعداد زیادی انجامیده است و خانه‌های بسیاری تخریب شده‌اند.

دادگاه گفت حمله اسرائیل به جاب‌جائی اجباری اکثریت قریب به اتفاق مردم و خسارات گسترده به زیرساخت‌های غیر نظامی انجامیده است.

قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه: اسرائیل باید از کشتار، مجروح کردن و نابود کردن زندگی فلسطینی‌ها دست بردارد!

قاضی جمع‌بندی دستورات دادگاه و رای هر یک از ۱۷ قاضی را اعلام کرد.

دادگاه با ۱۵ رای موافق در مقابل ۲ رای مخالف دستور داد که اسرائیل تمام اقداماتی را که در اختیار خود دارد برای جلوگیری از هر چیزی در رابطه با نسل‌کشی در غزه اتخاذ کند.

دادگاه با ۱۶ رای موافق در برابر یک رای داد که اسرائیل باید تمام تمهیدات ممکن در حیطه قدرتش را انجام دهد تا کسانی را که به نسل‌کشی در نوار غزه تحریک می‌کنند مجازات کند و جلوی آن‌ها را بگیرد. در نوار غزه دست دارند، اتخاذ کند.

دادگاه مجدداً با ۱۶ رای موافق در برابر یک رای مخالف می‌گوید که اسرائیل باید اقدامات «فوری و موثر» را برای اطمینان از ارائه کمک‌های بشردوستانه و خدمات اولیه ضروری انجام دهد.

دادگاه به اسرائیل دستور داد که ظرف یک ماه به آن‌ها گزارش دهد

قاضی جون داناھو گفت که اسرائیل باید فوراً تضمین کند که نیروهای نظامی اش مرتکب هیچ‌یک از اقدامات ذکر شده از جمله کشتن فلسطینی‌ها یا ایجاد آسیب‌های جدی جسمی یا روحی نمی‌شوند.

دادگاه به اسرائیل دستور داد که ظرف یک ماه به آن‌ها گزارش دهد.

بنابر حکم اسرائیل باید اطمینان حاصل کند که نیروهایش نسل‌کشی نمی‌کنند و همچنین از حفظ شواهد مربوط به نسل‌کشی ادعائی اطمینان حاصل کند.

او می‌گوید که اسرائیل باید اقدامات فوری و موثری را برای خدمات اولیه و اقدامات بشردوستانه انجام دهد.

قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه می‌گوید دادگاه می‌تواند اقدامات موقت را صادر کند.

او سپس تشریح کرد که دادگاه کدام یک از اقدامات درخواستی افریقای جنوبی را اجرا خواهد کرد. او می‌گوید که اسرائیل باید از کشتار، مجروح کردن و نابود کردن زندگی فلسطینی‌ها دست بردارد.

او گفت که این اعمال در محدوده کنوانسیون نسل‌کشی سازمان ملل متحد قرار می‌گیرند.

واکنش‌های متفاوت به نتایج دادگاه لاهه

دولت افریقای جنوبی روز جمعه گفت که حکم دادگاه بین‌المللی یک «پیروزی قاطع» است.

دولت گفت که از اقدامات موقت استقبال می‌کند و ابراز امیدواری کرد که اسرائیل از دستورات دادگاه پیروی کند.

آن‌ها، همچنین تاکید کردند که دولت به کار خود برای حمایت از حقوق فلسطینیان در غزه ادامه خواهد داد.

در حالی که دولت افریقای جنوبی آن را ستایش کرد و آن را یک پیروزی قاطع خواند، و وزارت خارجه فلسطین گفت که از دستورات دیوان بین‌المللی دادگستری استقبال می‌کنند، دیگران نسبت به این حکم بدبین‌تر بوده‌اند.

وزیر روابط بین‌الملل افریقای جنوبی روز جمعه پس از حکم دادگاه عالی سازمان ملل نیز گفت: اسرائیل اگر بخواهد به دستورات دیوان بین‌المللی دادگستری پایبند باشد، باید نبرد در نوار محاصره شده غزه را متوقف کند.

این حکم با واکنش‌های متفاوتی مواجه شد، زیرا فلسطینی‌ها اشاره کردند که مساوی با آتش‌بس فوری و کامل نیست.

بنیامین نتانیاهو؛ به اعضای کابینه دستور داد از پاسخ‌گوئی به حکم دیوان بین‌المللی دادگستری خودداری کنند. به گزارش رسانه‌های اسرائیلی، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر کابینه جنگی اسرائیل، به اعضای کابینه دستور داد تا در مورد حکم دیوان بین‌المللی دادگستری در روز جمعه اظهار نظر علنی نکنند.

به گزارش رادیو تلویزیون ملی کان، نتانیاهو از طریق زچی هانگی، مشاور امنیت ملی، به وزرای دولت دستور داد تا قبل از انتشار موضع رسمی دولت در مورد این موضوع، از هرگونه اظهار نظر عمومی خودداری کنند.

با این حال، هر دو وزیر راست افراطی، وزیر مقاومت ملی اسحاق واسرلوف و وزیر امنیت ملی ایتمار بن گویر، نظراتی را ارائه کردند و دادگاه را محکوم کردند. بنیامین نتانیاهو نخست وزیر دولت اسرائیل روز جمعه در پیامی ویدئویی به حکم دادگاه بین‌المللی دادگستری پاسخ داد. او در این ویدئو می‌گوید که اسرائیل در حال مبارزه با «جنگ عادلانه‌ای است که شبیه هیچ جنگ دیگری نیست» و اسرائیل به «دفاع از خود» ادامه خواهد داد.

نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل پیش از این گفته بود که اسرائیل از هیچ حکمی حتی رای دادگاه لاهه پیروی نمی‌کند. او همچنین گفته بود که «هیچ کس ما را متوقف نخواهد کرد.»

اما کارشناسان بر این باورند که جدای از تأثیر نمادین قابل توجه این حکم، رای این نهاد قضائی سازمان ملل می‌تواند عواقب ملموسی در میدان داشته باشد. خبرگزاری فرانسه به نقل از جولیت مک‌اینیئر، کارشناس حقوق بین‌الملل از دانشگاه استرالیای جنوبی، نوشته است که این موضوع تداوم حمایت از اسرائیل را برای سایر کشورها سخت‌تر می‌کند. وی افزود: «کشورها ممکن است برای جلوگیری از این امر، حمایت نظامی یا سایر حمایت‌های خود از اسرائیل را لغو کنند.»

ریاض مالکی وزیر امور خارجه فلسطین؛ روز جمعه با صدور بیانیه‌ای به حکم دادگاه بین‌المللی دادگستری درباره اقدامات اضطراری درخواستی افریقای جنوبی در پرونده نسل‌کشی علیه اسرائیل پاسخ داد.

وی گفت: فلسطین از دستور مهم دیوان بین‌المللی دادگستری در مورد پرونده افریقای جنوبی علیه اسرائیل بر اساس کنوانسیون نسل‌کشی استقبال می‌کند. وی همچنین افزود: «اسرائیل نتوانست دادگاه را متقاعد کند که کنوانسیون نسل‌کشی را نقض نمی‌کند.»

بیانیه وی، چنین بود: «قضات دیوان بین‌المللی دادگستری، سیاست‌زدائی، انحراف و دروغ‌های آشکار اسرائیل را دیدند. آن‌ها حقایق و قانون را ارزیابی کردند و دستور اقدامات موقتی را دادند که نشان‌دهنده صداقت افریقای جنوبی است. اسرائیل متهم به نابودی کل مردم فلسطین است و اکنون متهم به نسل‌کشی، جنایتی بالاتر از همه جنایت‌ها خواهد بود.»

حماس؛ خواستار «مجبور ساختن اسرائیل به اجرای» تصمیمات دیوان بین‌المللی دادگستری شد. سامی ابوزهری، یکی از مقامات ارشد حماس، روز جمعه به رویترز گفت که اسرائیل باید تصمیمات دادگاه بین‌المللی دادگستری را اجرا کند. او افزود: تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری تحول مهمی است که به انزوای اسرائیل و افشای جنایات آن در غزه کمک می‌کند.

اسپانیا از حکم دادگاه بین‌المللی استقبال کرد. اسپانیا با صدور بیانیه‌ای از حکم دادگاه بین‌المللی در روز جمعه استقبال کرد. پدرو سانچز، نخست وزیر اسپانیا در شبکه X گفت: «ما از تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری استقبال می‌کنیم و از طرف‌ها می‌خواهیم که اقدامات موقتی را که حکم صادر کرده است، اجرا کنند.»

وی افزود: «ما به دفاع از صلح و پایان جنگ، آزادی گروگان‌ها، دسترسی به کمک‌های بشردوستانه و تشکیل کشور فلسطین در کنار اسرائیل ادامه خواهیم داد تا هر دو ملت بتوانند در صلح و امنیت همزیستی کنند.»

وزارت خارجه مصر نیز با استقبال از رای دادگاه نوشت که مصر مایل بود مانند پرونده‌های مشابه، دادگاه آتش‌بس فوری در غزه را درخواست کند. بیانیه قاهره بر لزوم احترام رای دادگاه و اجرای آن تأکید کرده است.

وزیر خارجه المان؛ اسرائیل باید به تصمیم‌های دادگاه لاهه پایبند باشد. آنالنا بریوک، وزیر امور خارجه جمهوری فدرال المان از اسرائیل خواست است که از تصمیمات اخیر دیوان بین‌المللی دادگستری در مسائل مربوط به جنگ در غزه، پیروی کند.

المان اعلام کرده بود به سود اسرائیل به عنوان طرف سوم در دادگاه لاهه شرکت خواهد کرد. المان بعداً اعلام کرد به حکم دادگاه احترام می‌گذارد.

بربوک اشاره کرد: «هرچند این تدابیر در حال حاضر به طور موقت اتخاذ شده‌اند، اما بر اساس قوانین بین‌المللی جنبه الزامی دارند. اسرائیل نیز باید به آن موضوع پایبند باشد.»

وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران می‌گوید اسرائیل باید محاکمه شود. حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در سکوی ایکس گفت: «امروز، مقامات رژیم جعلی اسرائیل... باید فوراً به دلیل ارتکاب نسل‌کشی و جنایات جنگی بی‌سابقه علیه فلسطینی‌ها محاکمه شوند.»

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، ساعتی پیش از صدور حکم دادگاه گفت انتظار دارد که اسرائیل در پرونده نسل‌کشی خطاکار معرفی شود. او گفته بود: «ترکیه از نزدیک رویدادها را دنبال می‌کند و در انتظار نتایج مثبت است.» اردوغان پیش‌تر نیز گفته بود کشورش اسنادی را در مورد «اثبات» نسل‌کشی از سوی اسرائیل به دادگاه لاهه ارائه کرده است. اظهارات او با واکنش تند وزیر خارجه اسرائیل روبه‌رو شده بود.

سازمان عفو بین‌الملل؛ در بیانیه‌ای در لندن نوشت تصمیم امروز دادگاه بین‌المللی دادگستری علیه اسرائیل گام مهمی است که می‌تواند به محافظت از مردم فلسطین در نوار اشغالی غزه و جلوگیری از رنج بیشتر و آسیب‌های جبران‌ناپذیر به آن‌ها جلوگیری کند.

این سازمان در بیانیه خود افزود هر چند آتش‌بس فوری در دستور دادگاه بیان نشده، اما برای همه طرف‌ها ضروری است و کارآمدترین شرط در مسیر انجام اقدامات موقت و پایان دادن به رنج بی‌سابقه غیرنظامیان است. عفو بین‌الملل بر «نقش حیاتی حقوق بین‌الملل در جلوگیری از نسل‌کشی و حمایت از همه قربانیان جنایات ظالمانه» تاکید کرد.

تدروس آدهانوم، رئیس سازمان جهانی بهداشت، روز پنجشنبه شرایط غزه را «جهنمی» توصیف کرده و خواستار برقراری آتش‌بس و یافتن یک «راحل واقعی» برای مناقشه اسرائیل و فلسطین شد.

تدروس آدهانوم که در دوران کودکی زندگی در جنگ را تجربه کرده است، در نشست پیرامون وضعیت اضطراری بهداشتی غزه، به مدیران ارشد و هیئت اجرایی سازمان جهانی بهداشت گفت: «من به‌خاطر تجربه خودم معتقدم که جنگ، راحل نیست و سبب نفرت، عذاب و ویرانی بیشتر می‌شود. پس بیایید صلح را انتخاب کنیم و این موضوع را از طریق سیاسی حل کنیم.»

از سوی دیگر، میراو ایلون شهر، سفیر اسرائیل، در گفتگو با خبرگزاری رویترز، اظهارات اخیر رئیس سازمان جهانی بهداشت را نشان‌دهنده «شکست کامل رهبری» و «تجسم همه اشتباهات» این سازمان در رابطه با جنگ اخیر اسرائیل و حماس خواند...

لازم به یادآوری است که در قضیه گامبیا، کشورهای کانادا، دانمارک، فرانسه، المان، هلند و بریتانیا و در قضیه اوکراین ۳۲ کشور، طبق ماده ۶۳ اساسنامه دیوان وارد دعوی شدند. احتمال می‌رود همان‌گونه که یک صف‌بندی تاریخی در قضیه اوکراین علیه روسیه رخ داده است، حامیان سیاسی اسرائیل این بار نیز وارد یک صف‌بندی حقوقی شوند و به تدریج تعداد دولت‌های مداخله‌کننده به‌ویژه به نفع اسرائیل افزایش یابد. هرچند این حجم از مداخلات، تأثیر اساسی بر ماهیت پرونده ندارد، اما ممکن است به کند شدن روند رسیدگی دیوان و ایجاد فشار بیشتر بر دیوان برای ایجاد یک تعادل قضائی به نفع ملاحظات سیاست قضائی متعارف دیوان منجر شود. در مقابل، برخی کشورها نیز از

اقدام افریقای جنوبی حمایت لفظی کرده و برخی نظیر بنگلادش و اردن نیز اعلام کرده‌اند که قصد دارند رسماً درخواست خود را برای ورود به این پرونده به نفع افریقای جنوبی ارائه دهند. دیوان در دوران کنونی دعاوی دسته‌جمعی با چالش‌های زیادی مواجه است. از جمله دیوان باید در صدور اجازه ورود به این نکته توجه نماید که آیا ورود یک کشور متقاضی مداخله به‌منظور مشارکت در «تفسیر» یک معاهده است (ماده ۶۳ اساسنامه) یا به منظور حمایت از منافع حقوقی کشور متقاضی (ماده ۶۲ اساسنامه).

تجمع فعالان طرفدار فلسطین و اسرائیل در نزدیکی دادگاه بین‌المللی دادگستری در لاهه

لاَهه، هلند، ۲۶ جنوری ۲۰۲۴ © AP - Patrick Post

ساعاتی پیش از آغاز دادگاه، صدها نفر از حامیان مردم فلسطین و مخالفان نسل‌کشی اسرائیل در غزه خیابان‌های منتهی به دیوان بین‌المللی دادگستری راهپیمائی و تجمع کردند. بیرون دیوان بین‌المللی دادگستری، پلیس با اعمال خط‌کشی گروه‌های رقیب را از یکدیگر دور نگه داشت. در یک طرف، پرچم‌های فلسطین زیر صفحه نمایش بزرگی که جلسه دیوان را زنده پخش می‌کرد به اهتزاز در آمده بودند. بیرق‌هایی با تصویر نلسون ماندلا دیده می‌شد که به مقایسه وضعیت در غزه با دوران آپارتاید در افریقای جنوبی توسط تیم حقوقی این کشور اشاره می‌کرد. چندصد متر دورتر، میز شبای نمادینی چیده بودند. عکس‌هایی به پشتی صندلی‌های خالی سنجاق شده بود، عکس‌هایی متعلق به برخی از حداقل ۱۳۰ اسرائیلی که هنوز گروگان حماس هستند.

تصویر گروگان‌ها و افراد ربوده شده اسرائیل به دست حماس در برابر دادگاه لاهه

«تفاهم در مورد اکثر بندها» در یک معامله جدید برای آزادی اسرائیلی‌های ربوده شده

به نوشته هآرتص، صدور احکام موقت دادگاه ضربه‌ای به اعتبار سیاسی اسرائیل است و این کشور باید در سطح بین‌المللی با آن مقابله کند.

روزنامه اسرائیلی هآرتص از دستیابی به «تفاهم در مورد اکثر بندها» در یک معامله جدید برای آزادی اسرائیلی‌های ربوده شده به دست گروه افراطی حماس به غزه خبر داده است.

گزارش هآرتص به نقل از منبع دولتی نزدیک به مذاکرات، در آستانه دیدار میان روسای موساد، سی‌آی‌ای، نخست‌وزیر قطر و رئیس سازمان امنیت مصر برای گفت‌وگو در خصوص معامله بین اسرائیل و گروه حماس منتشر شده است.

محل و موعد دقیق این مذاکرات فاش نشده اما تاکید شده که مذاکرات در این آخر هفته در یک کشور اروپایی برگزار خواهد شد. پیش از این ویلیام برنز، رئیس سی‌آی‌ای، در توافقی که دو ماه پیش به آزادی ۱۱۰ تن از میان بیش از ۲۵۰ اسرائیلی ربوده شده به غزه منجر شد، نقش داشت.

هآرتص، پنج‌شنبه شب پنجم بهمن نوشت معامله مورد گفت‌وگو شامل آزادی «تمامی ربوده‌شدگان اسرائیلی به غزه» در یک دوره ۳۵ روزه است و اسرائیل در برابر آن، زندانیان فلسطینی را آزاد خواهد کرد و با انتقال کمک‌های بشردوستانه بیشتر به غزه موافقت خواهد کرد.

منبع مورد گفت‌وگو هآرتص افزوده که فرمول آزادی شمار زندانیان فلسطینی در برابر هر یک از اسرائیلی‌های گروگان در غزه «پیشاپیش مشخص شده» و هویت زندانیان فلسطینی که قرار است آزاد شوند، اکنون در دست بررسی است.

ارزیابی شده هزاران زندانی فلسطینی در زندان‌های اسرائیل باشند.

حماس همچنین خواهان آزادی صدها تن از اعضای خود از واحد موسوم به «نخبه» در شاخه نظامی حماس شده، که در حمله غافل‌گیرانه روز ۱۵ مهر به اسرائیل یا در جریان جنگ اسرائیل در غزه دستگیر شده و به اسرائیل انتقال یافتند.

هآرتص افزود حماس پیشنهاد اسرائیل برای تبعید یحیی سنوار و سایر رهبران و فرماندهان اصلی حماس از نوار غزه را که در تونل‌های زیرزمینی در غزه پنهان شده و گروگان‌های اسرائیلی را با خود دارند، رد کرده اما هنوز بحث بر سر احتمال تبعید آن‌ها به کشورهای دیگر ادامه دارد.

به نوشته هآرتص، تنها موضوع اساسی که هنوز طرف‌ها قادر به حل آن نشده‌اند، این است که آیا آتش‌بس کامل به عنوان بخشی از توافق یادشده اعلام خواهد شد یا نه.

حماس خواهان اعلام آتش‌بس مطلق است اما نخست‌وزیر اسرائیل با حمایت کابینه جنگ و ستاد ارتش اسرائیل بر ادامه جنگ، حتی پس از وقفه طولانی در عملیات نظامی، اصرار دارد.

به نوشته هآرتص، نشست کابینه جنگ اسرائیل در شامگاه پنجشنبه برای بررسی جزئیات این توافق با حماس برگزار شد.

در این میان، براساس بیانیه دفتر وزیر دفاع اسرائیل، یوآو گالانت، بامداد جمعه ششم بهمن در گفت‌وگوی تلفنی با لوید آستین، همتای امریکائی خود گفت «فشار امریکا در تلاش برای بازگرداندن ربوده‌شدگان ما بسیار مهم است.»

شبهه‌کان اسرائیل نیز شامگاه پنجم بهمن گزارش داد که شماری از اعضای کنگره امریکا به پیشنهاد مقامات اسرائیلی، این راهکار را بررسی می‌کنند که قطر را با اهرم تحریم زیر فشار بگذارند تا از روابط نزدیک خود با حماس بهره گرفته و به این گروه برای آزادی اسرائیلی‌های ربوده شده به غزه ضرب‌الاجل فوری بدهد.

وزارت امور خارجه امریکا، پنجشنبه گفته بود که قطر «بیک شریک کلیدی» در حل برخی موضوعهای منطقه‌ای و فراتر از آن است و در حل بحران جاری بین اسرائیل و حماس «هیچ جایگزینی ندارد.»

هنوز ۱۳۶ شهروند اسرائیلی در گروگان حماس و سایر تشکلهای مسلح در باریکه غزه هستند، که بیش از ۱۰ تن از آنها زنان جوان و شماری نیز مردان بالای ۷۰ سال هستند.

مسن‌ترین گروگان باقی‌مانده یک مرد روزنامه‌نگار مشهور اسرائیلی ۷۰ ساله و کم‌سن‌وسال‌ترین آنها کفیر بی‌باس، یک نوزاد است که در صورت زنده ماندن در اسارت، هفته گذشته یک ساله شد.

تاکنون در اسرائیل، تظاهرات منظمی با درخواست برقراری آتش‌بس در غزه و آزادی همه گروگان‌ها برگزار شده است. گروهی دیگر از آنها پنجشنبه شب بزرگراه اصلی کمربندی تل‌آویو با برای ساعاتی مسدود کردند.

خانواده‌های گروگان‌ها و حامیان آنها در افکار عمومی اسرائیل نخست‌وزیر کشورشان را برای تن دادن به توافقی که به آزادی این شهروندان منجر شود، کماکان زیر فشار سنگین قرار داده و این هفته نیز در هوای سرد و بارانی، در کنار خانه نخست‌وزیر و دفتر کار او در شهر اورشلیم چادر زده‌اند.

نتیجه‌گیری

پس از نزدیک به یک ماه انتظار، نشست صدور حکم دیوان بین‌المللی دادگستری در لاهه در مورد پرونده شکایت افریقای جنوبی از اسرائیل برگزار شد.

این دادگاه با رای اکثریت هفده قاضی حکم داد که علاوه بر دیگر اقدامات، اسرائیل باید تمام تلاش خود را برای جلوگیری از کشتن فلسطینی‌ها، ایجاد آسیب‌های جسمی یا روحی جدی به آنها یا اعمال اقداماتی برای جلوگیری از زایمان زنان فلسطینی انجام دهد.

این حکم نهایی دادگاه در مورد «نسل‌کشی» نیست، تصمیم دادگاه در مورد این اتهام «نسل‌کشی» احتمالاً چندین سال طول می‌کشد.

اما تدابیری که امروز از طرف این دادگاه درخواست شده است، به این منظور طراحی شده تا اطمینان حاصل شود که در حالی که قضات اتهام اساسی افریقای جنوبی علیه اسرائیل را بررسی می‌کنند، فلسطینی‌های ساکن غزه از نوعی حمایت برخوردار باشند.

اسرائیل اکنون باید تصمیم بگیرد که چگونه پاسخ دهد. احکام دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه الزام‌آور است، اما هیچ مکانیزم اجرائی برای آن وجود ندارد.

اسرائیل اکنون می‌تواند تصمیم بگیرد که رای قضات را به کلی نادیده بگیرد. اما با توجه به تلاش‌های دیپلماتیک که اکنون ظاهراً بر امکان آتش‌بس دو ماهه متمرکز است و تلاش‌ها برای بهبود جریان کم‌کمرسانی به نوار غزه همچنان ادامه دارد، اسرائیل ممکن است استدلال کند که در حال حاضر اقداماتی را برای برآورده کردن خواسته‌های دادگاه انجام داده است.

بی‌تردید تصمیم امروز دیوان بین‌المللی دادگستری، برای مردم فلسطین بسیار مهم است. چرا که اکثریت جمعیت ۲ میلیون و سیصد هزار نفری غزه آواره هستند و در حالی که حملات اسرائیل به این منطقه در پی حملات هفتم اکتبر سال گذشته میلادی، به‌طور مداوم ادامه دارد، آن‌ها هر روز در تقلا برای یافتن سرپناه، غذا، آب و دارو هستند.

تلاش‌های چند کشور برای دستیابی به آتش‌بس ادامه دارد و افریقای جنوبی امیدوار است که این پرونده شکایت در دیوان بین‌المللی دادگستری، عملیات نظامی اسرائیل در غزه را متوقف کند.

تصمیم نهایی در مورد اتهامات نسل‌کشی که از سوی افریقای جنوبی مطرح شده اما - اسرائیل قویاً آن را رد می‌کند - ممکن است چندین سال به طول انجامد.

با این وجود، این پرونده، همچنین به دنبال برجسته کردن رنج فلسطینیان است و افریقای جنوبی از دیوان بین‌المللی دادگستری می‌خواهد برای «حمایت از مردم غزه و جلوگیری از آسیب بیشتر و جبران ناپذیر به فلسطینی‌ها اقدام کند».

کارشناسان مسائل حقوق بین‌المللی می‌گویند این‌که دیوان بین‌المللی دادگستری ۳۶ دقیقه ابتدائی بحث خود را به توضیح درباره حق افریقای جنوبی برای شکایت از اسرائیل اختصاص داد نشان‌دهنده این است که این دادگاه احتمال نسل‌کشی در غزه را رد نکرده است.

«بالکیس جاراح»، از کارشناسان حقوقی دیده‌بان حقوق بشر، تصمیم دادگاه لاهه را یک «نقطه عطف» توصیف کرده و گفته معنای این حکم این است که اسرائیل و متحدانش هشدار دریافت کرده‌اند و لازم است اقدامات بیشتری برای جلوگیری از نسل‌کشی و جنایت‌های جنگی علیه مردم فلسطین انجام دهند.

وی همچنین گفت که این حکم به معنای آن است که دیوان بین‌المللی دادگستری وضعیت وخیم انسانی در غزه را به رسمیت شناخته است.

جاراح تصریح کرد که دستورات این دادگاه «روشن و الزام‌آور» هستند و اسرائیل اکنون بایستی تعهد خودش را به قوانین بین‌المللی نشان دهد و از این احکام صریح پیروی کند.

نلسون ماندلا، رئیس‌جمهوری سابق افریقای جنوبی و قهرمان مبارزات ضد آپارتاید، گفته است آزادی افریقای جنوبی بدون آزادی فلسطینی‌ها «ناقص» خواهد بود.

جمعه ششم بهمن - دلو - ۱۴۰۲ - بیست و ششم جنوری ۲۰۲۴